

МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА

ПРАВОВІ НОВЕЛИ

Науковий юридичний журнал

№ 9/2019



Видавничий дім
«Гельветика»
2019

Науковий юридичний журнал «Правові новели» засновано рішенням Вченої ради Міжнародного університету бізнесу і права 06.12.2012 р., протокол № 5

Журнал внесено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук відповідно до Наказу МОН України від 11.07.2017 р. № 996 (додаток № 7).

Видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща).

Засновник і видавець: Приватний вищий навчальний заклад
Міжнародний університет бізнесу і права. Україна.
73039. м. Херсон, вул. 49 Гвардійської Дивізії, 25-А
тел.факс (0552) 33-66-86
e-mail: editor@legalnovels.in.ua
web: www.legalnovels.in.ua

Періодичність видання: 3 рази на рік.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
КВ № 21144-10944 Р від 31.12.2014 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжнародного університету бізнесу і права
26.12.2019 р., протокол № 4

Головний редактор: **Воронін Я.Г.** – доктор юридичних наук, професор;

Заступник

головного редактора: **Клюєв О.М.** – доктор юридичних наук, професор;

Відповідальний секретар: **Ненько С.С.** – кандидат юридичних наук, доцент.

Редакційна колегія:

Чеботарьова Г.В. – доктор юридичних наук, професор;

Попович Є.М. – доктор юридичних наук, професор;

Предмєстніков О.Г. – доктор юридичних наук, доцент;

Рачинська І.М. – кандидат юридичних наук, доцент;

Шані (Ехуд) Роффех – доктор філософії з права, професор (Ізраїль).

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

- Логвиненко Є.С.** Джерела дослідження інституту покарання у праві держав давньосхідних цивілізацій.....7
- Добкіна К.Р.** Соціально-економічні аспекти реформування законодавства у сфері участі органів державної влади в цивільному судочинстві (на прикладі другої половини ХІХ століття).....15

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

- Портнов І.А.** Я маю право голосу: до питання голосування на спеціальних виборчих ділянках (на стаціонарі) на місцевих виборах в Україні.....22
- Щебетун І.С., Писарева Е.А.** Перспективи реформування муніципальної служби в Україні.....31

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

- Гуйван П.Д.** Українське правозастосування європейських принципів вільного доступу до інформації в разі організації судівництва.....38
- Каламайко А.Ю.** Судове доказування та роль суду в новій редакції Цивільного процесуального кодексу України.....46
- Погребняк В.Я.** «Виникнення» та «набуття» суб'єктивних цивільних прав: сутнісно-термінологічний аналіз положень основного акта цивільного законодавства України.....55

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Андрієнко І.С.** Адресність соціальної допомоги: теоретичний та практичний складники.....62

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

- Генералов О.М.** Екологічна відповідальність як складова частина соціальної відповідальності бізнесу.....68
- Іванов О.О.** Спрощене позовне провадження в господарському судочинстві: проблеми пошуку і визначення критеріїв відповідності специфіки спору порядку його розгляду і вирішення.....77

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

- Дракохруст Т.В.** Глобалізація і розвиток державної міграційної політики України.....84
- Коротун О.М.** Роль органів державної влади в забезпеченні охорони та захисту прав інтелектуальної власності.....92

Лебединська О.Ю. Окремі аспекти реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю.....	99
Ненько С.С. Поняття дискреції (розсуду) в адміністративному праві Німеччини та її відмежування від судової дискреції.....	107
Оніщик Ю.В., Толстолицька М.М. Правова ідентифікація дефініції «митний спір».....	114
Roffeh Shani. Social and legal aspects on the topic of virtual rape.....	120

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Бахуринська О.О. Стратегічні основи формування державної політики України щодо протидії організованій злочинності.....	131
Габуда А.С., Ісакова В.Р. Система примусових заходів виховного характеру потребує вдосконалення.....	140
Кікалішвілі М.В. Основні проблеми в здійсненні сучасної антикорупційної політики України.....	146
Пацкан В.В. Принципи діяльності Рахункової палати як вищого органу аудиту України.....	154
Хайрутдінова Г.Є.О. Етапи становлення та розвитку грошово-кредитних відносин крізь призму кримінологічних факторів.....	162

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Дрозд В.Р. Обов'язок сторони обвинувачення щодо надання матеріалів досудового розслідування стороні захисту як елемент favor defensionis (сприяння захисту).....	168
Колос С.С. Нормативно-правове регулювання здійснення контрольної функції слідчим суддею в досудовому розслідуванні.....	174

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Котляревська Г.М. Правова природа рішень, які приймаються суб'єктом публічної адміністрації як наслідок розгляду заяви (клопотання).....	180
Дроботов І.С. Деякі питання протидії зловживанню процесуальними правами в адміністративному судочинстві: міжгалузевий аспект.....	187
Бондаренко І.М. Деякі проблеми з'ясування природи кодифікованих актів при регулюванні фінансових відносин.....	195
Польна О.О. Сутність процедур адміністративно-правового механізму обмеження спільної роботи близьких осіб	202

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32847/ln.2019.9.279>

Польна О.О.

здобувач,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

<https://orcid.org/0000-0002-9442-0465>

СУТНІСТЬ ПРОЦЕДУР АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ОБМЕЖЕННЯ СПІЛЬНОЇ РОБОТИ БЛИЗЬКИХ ОСІБ В СИСТЕМІ ПРАВОСУДДЯ

Постановка питання. На сьогодні особливого значення набуває зміна ставлення до процесуальних аспектів функціонування органів публічної адміністрації [1, с. 163]. Особлива увага науковців та юристів-практиків до публічно-правових процедур сьогодні додатково актуалізується поширенням корупції в Україні, адже «корупція» безпосереднім чином має відношення до таких процедур: 1) «нормативно закріплені адміністративні процедури, які забезпечують реалізацію вимог закону, стають критерієм правомірності поведіння суб'єктів, виконуючи також правозабезпечуючу функцію» [2, с. 113]; 2) корупція ученими розкривається в якості «девіантної (у юридичному та/або соціальному контексті) діяльності, здійснюваному щоразу, коли людина, маючи владу та володіючи реальним впливом (як наслідок займання нею посади у публічній або муніципальній службі або ж виконання особливої ролі у житті суспільства), зловживає цією владою та впливом в обмін на предмети та/або послуги, що задовольняють її приватний інтерес або ж інтерес окремих груп людей, які перебувають під її неправомірним заступництвом» [3, с. 188]. Іншими словами, зв'язок публічно-правових процедур із корупцією та заходами запобігання, протидії корупції виявляється у тому, що відповідне явище виявляється тоді, коли суб'єкт публічної влади здійснює публічно-правові процедури, порушуючи порядок їх здійснення, керуючись корупційним мотивом. При цьому припускається, що передбачена законодавством процедура регламентована таким

чином, що практично унеможливорює використання її суб'єктом публічної влади задля досягнення мети, що не узгоджується із засадою законності, верховенства права, людиноцентризму та справедливості.

Особливим чином вказані обставини актуалізуються в контексті дослідження функціонування адміністративно-правового механізму обмеження спільної роботи близьких осіб (АПМОРБО) в системі правосуддя (СП), адже: 1) функціонування цього правового механізму відбувається переважно за рахунок діяльності суб'єктів публічної влади, яка: а) урегульована нормами законодавства, що закріплюють правовий статус цих суб'єктів та порядки реалізації цього статусу; б) виявляються у тих чи інших публічно-правових процедурах; 2) процедури АПМОРБО в СП спрямовані на недопущення поширення корупції в системі органів публічної влади, що охоплені відповідною системою (при цьому слід мати на увазі, що найбільш чисельними корупційні ризики є саме в діяльності органів публічної влади, що запобігають корупції).

Аналіз наукової літератури та невирішені раніше питання. Додатково актуалізується потреба дослідження процедур АПМОРБО в СП тією обставиною, що по сьогодні це питання ще не було комплексно досліджено вітчизняними та зарубіжними юристами-адміністративістами. Разом із тим, з'ясуванню сутності процедур в адміністративному праві загалом вже приділяли увагу вітчизняні юристи-адміністративісти, серед яких: Р. С. Алімов, Ю. І. Андрієвська,

С. Г. Братель, М. В. Джафарова, О. С. Лагода, О. І. Миколенко, Я. В. Тамаря, Г. В. Фоміч, А. В. Щерба та інші юристи-адміністративісти. Наукові напрацювання цих та інших учених будуть нами враховані в процесі формування актуальної наукової думки про комплекс процедур АПМОРБО в СП.

Отже, **метою** цієї наукової статті є визначення поняття та особливих ознак процедур АПМОРБО в СП. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі *завдання*: 1) встановити підходи учених до розуміння понять «процедура», «адміністративна процедура»; 2) сформулювати визначення поняття «процедури АПМОРБО в СП»; 3) окреслити та охарактеризувати основні ознаки процедур АПМОРБО в СП; 4) узагальнити результати дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. У правовому контексті поняття «процедура» ученими переважно розуміється в якості «регламентованого юридичною нормою порядку дій або регулювання відповідних суспільних відносин у сфері правозастосування» [1, с. 166]. При цьому слід мати на увазі, що поняття процедури загалом досить широко застосовується «в різних галузях права: зокрема адміністративному, фінансовому, земельному, цивільному, кримінально-процесуальному, господарському тощо». Попри це, «найбільшого поширення та вивчення воно дістало саме в адміністративно-правовій галузі» [4, с. 29], «оскільки адміністративні процедури використовуються майже у всіх видах діяльності публічних органів» [5, с. 113].

Аналізуючи спеціальну наукову літературу, в якій юристи-адміністративісти з'ясовують сутність поняття «адміністративна процедура», можемо помітити відсутність усталених наукових поглядів учених щодо сутності відповідної юридичної конструкції, хоча, як зазначає вітчизняна учена О. Г. Погребняк, «в цілому можна зазначити, що, як правило, науковці сходяться на тому, що адміністративна процедура безпосередньо пов'язана з діяль-

ністю публічної адміністрації та є встановленим алгоритмом функціонування суб'єктів владних повноважень (органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб тощо)» [6, с. 111]. При цьому юрист-адміністративіст доходить висновку, що розглядувані процедури є «визначеною законом сукупністю послідовно здійснюваних уповноваженим на те органом процедурних дій із розгляду та вирішення конкретної справи, а також прийняття відповідного адміністративного акта, який встановлює, змінює чи припиняє права та обов'язки суб'єктів реалізації адміністративної процедури» [6, с. 111–112]. У свою чергу вітчизняна учена І. В. Бойко тлумачить адміністративну процедуру в якості «структурованого, нормативно закріпленого порядку прийняття адміністративних актів (у тому числі й укладення адміністративно-правових договорів), спрямованого на вирішення конкретних справ у сфері публічного управління» [7, с. 117]. Н. М. Углик вважає, що адміністративна процедура – «це врегульована актами адміністративного законодавства юридично значима складова адміністративного процесу, в ході якої правомочні суб'єкти вступають у правовідносини щодо реалізації своїх прав при розгляді адміністративних справ» [8, с. 228].

Вітчизняна учена Ю. Ю. Басова в процесі дослідження сутності адміністративних процедур використовує ґрунтовний концептуальний підхід до з'ясування сутності процедур. У контексті цього підходу юрист-адміністративіст зазначає, що процедуру в адміністративно-правовому сенсі можна описати в онтологічному контексті, а саме, як: 1) «сукупність засобів та методів здійснення державної влади» [9, с. 122]; 2) «офіційно встановлений порядок реалізації закріплених у законодавстві правил та норм» [9, с. 122]; 3) «діяльність органів публічного управління щодо вирішення індивідуальних адміністративних справ, результатом якої є прийняття адміністративного акта або укладення адміністративного договору» [9, с. 122].

Критично аналізуючи різні підходи учених до розуміння поняття «адміністративна процедура», можемо помітити, що розбіжності учених в поглядах стосовно того, що слід розуміти під цими процедурами, переважно обумовлені різними аспектами, в контексті яких осмислювалось це поняття. Вказана обставина є досить проблематичною в процесі становлення наукової думки щодо сутності процедур АПМОРБО в СП, адже, на що С. Г. Брателем звертається увага, «значення адміністративних процедур не є виключно правовим поняттям, воно дуже різноманітне і проявляється в економічних, політичних, ідеологічних і філософських аспектах» [10, с. 128]. Хоча з вказаною позицією не можна не погодитись, наголосимо, що в адміністративно-правових дослідженнях можуть окреслюватись різні аспекти розуміння адміністративних процедур, проте, сутність цих процедур повинна визначатись саме в адміністративно-правовому контексті. Утім, вказане ускладнено тим фактом, що «сучасний розвиток вітчизняного адміністративного законодавства та практики його застосування свідчить про те, що на теперішній час адміністративна процедура, як самостійна складова адміністративного права, поки що остаточно не сформувалася, хоча, зважаючи на активні теоретичні напрацювання представників адміністративно-правової науки на шпальтах наукових, публіцистичних та навчальних видань щодо поняття, особливостей, видів та структури адміністративних процедур, та звертаючись до активного законодавчого розвитку цього питання, з упевненістю можна стверджувати, що процес становлення адміністративної процедури у структурі адміністративного права активно триває» [6, с. 111]. Тобто, брак наукових знань про адміністративні процедури в самому адміністративному праві досить часто ученими компенсується запозиченнями поглядів щодо сутності процедури, окресленій в економічній, політичній, ідеологічній та філософській науковій літературі. Важливим в цьому є те, що перенесення

таких знань в площину адміністративного права не завжди відбувається з урахуванням: 1) особливостей та широти публічно-правової сфери; 2) пов'язаних з такими процедурами явищами та процесами. З огляду на це, вбачається потреба у формуванні наукової думки про адміністративні процедури з урахуванням онтологічного підходу Ю. Ю. Басової.

Відтак, доходимо думки, що у загальному сенсі процедури АПМОРБО в СП – це встановлені у нормативно-правових актах публічно-правові порядки здійснення компетентними органами публічної влади в СП та посадовими особами цих органів діяльності, спрямованої на дотримання вимог відповідного адміністративно-правового обмеження.

Найбільш повно ці процедури можуть бути осмислені в процесі з'ясування їх основних ознак. При цьому звернемо увагу на те, що специфічним рисам адміністративних процедур вже широко приділялась увага вітчизняних юристів-адміністративістів [10, с. 126], приймаючи до уваги позицію яких, доходимо висновку, що до основних ознак процедур АПМОРБО в СП слід віднести наступне:

1. Процедури АПМОРБО в СП є публічно-правовими процедурами, адже характеризуються управлінським характером (застосовуються у публічно-правовій сфері) та урегульовані адміністративним законодавством. Ця риса досліджуваних процедур дозволяє відокремити їх від процедур, що здійснюються на підставі ст. 25-1 Кодексу законів про працю України.

2. Процедури АПМОРБО в СП передбачають особливий суб'єктний склад учасників цих процедур та є наперед визначеною у нормах законодавства моделлю поведінки суб'єктів цього механізму. Модель поведінки у загальному контексті розуміється в якості: 1) «цілісного комплексу знаків (мовних, немовних, поведінкових), спрямованих на створення певного образу» [11, с. 107]; 2) найбільш часто повторюваного, а отже, характерного набору реакцій особи, тісно пов'язаного

з її потребами [12, с. 29]. Таким чином, модель поведінки суб'єктів АПМОРБО в СП – це бажаний алгоритм дій (бездіяльності) суб'єктів правових відносин з приводу забезпечення дотримання відповідного адміністративно-правового обмеження, який відповідає вимогам чинного законодавства, узгоджений із принципами правами та загальним благом, потребою дотримання незалежності суддів і суду. Ця особлива ознака досліджуваних процедур виявляється у тому, що вони: 1) починають застосовуватись, застосовуються та припиняються (завершуються) на підставах та за умов, визначених законодавством; 2) передбачають комплекс прав і обов'язків учасників цих процедур.

3. Процедури АПМОРБО в СП узгоджуються із принципом законності, верховенства права, справедливості та іншими принципами функціонування цього правового механізму. Ця особлива риса досліджуваних процедур: 1) дозволяє їх розуміти в якості правових процедур; 2) забезпечує юридичну визначеність між суб'єктами, які повинні дотримуватись вимог АПОРБО в СП, а також суб'єктами, котрі забезпечують дотримання таких вимог; 3) мінімізує негативний ефект корупційних ризиків, які можуть мати місце в процесі здійснення зазначених процедур.

4. Процедури АПМОРБО в СП є засобами реалізації матеріальних норм адміністративного права, якими регламентується АПОРБО в СП. Зазначена особлива ознака досліджуваних процедур означає те, що в їх рамках знаходять практичний вияв вимоги ст. 27 Закону України «Про запобігання корупції», п. 6 ч. 7 ст. 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

5. Процедури АПМОРБО в СП припиняються (завершуються) прийняттям акту та/або вчиненням юридично значимих дій, на один з варіантів якого були спрямовані ці процедури. Вказане означає, що у результаті здійснення відповідних процедур можуть: викриватись відповідні порушення вимог АПОРБО в СП, перевірятись підстави та умови для

настання юридичних наслідків порушення вказаних вимог, наставати юридичні наслідки порушення вимог вказаного адміністративно-правового обмеження і т. д.

Висновки. Приймаючи до уваги викладене, можемо дійти думки, що в конкретизованому вигляді процедури АПМОРБО в СП слід розуміти в якості нормативно визначеної та узгодженої із принципами права моделі поведінки суб'єктів АПМОРБО в СП у публічно-правовій сфері, спрямованій на реалізацію матеріальних норм права, якими регламентується АПОРБО в СП, у вигляді перевірки виконання вимог АПОРБО в СП, а також забезпечення настання юридичних наслідків порушення цієї адміністративно-правової вимоги. Відтак, закономірним буде зазначити, що процедури АПМОРБО в СП на сьогоднішній день мають суттєве соціально-правове значення, адже ці процедури: 1) дозволяють матеріально-правовим нормам про відповідне адміністративно-правове обмеження знайти практичний вияв, що обумовлює функціонування АПМОРБО в СП та створює передумови для досягнення в конкретних умовах фактичної дійсності мети зазначеного обмеження; 2) сприяють тому, щоби суб'єкти публічної влади в питаннях дотримання вимог досліджуваного адміністративно-правового обмеження не порушували правила, встановленого у ч. 2 ст. 19 Конституції України, а також не мали змоги з тих чи інших корупційних мотивів ігнорувати потребу виконання всіх вимог, що слідують з АПОРБО в СП; 3) сприяють юридичній визначеності взаємодії осіб, які мають дотримуватись і виконувати вимоги АПОРБО в СП, та осіб, що забезпечують дотримання таких вимог (за таких обставин особа, котра порушила вимоги досліджуваного адміністративно-правового обмеження, може бути переконана у тому, що до неї будуть застосовані лише ті заходи та в тій мірі, які охоплені відповідним порядком діяльності суб'єктів, що забезпечують дотримання вимог АПОРБО в СП).

Анотація

Стаття присвячена визначенню поняття та основних особливих ознак процедур адміністративно-правового механізму обмеження спільної роботи близьких осіб в системі правосуддя. Під означеними процедурами в системі правосуддя пропонується розуміти встановлені у нормативно-правових актах публічно-правові порядки здійснення компетентними органами публічної влади в системі правосуддя та посадовими особами цих органів діяльності, спрямовані на дотримання вимог відповідного адміністративно-правового обмеження. Встановлюється, що досліджувані процедури характеризуються сукупністю особливих ознак, серед яких особливе значення має те, що ці процедури: є публічно-правовими процедурами, адже характеризуються управлінським характером та урегульовані адміністративним законодавством; передбачають особливий суб'єктний склад учасників цих процедур та є наперед визначеною у нормах законодавства моделлю поведінки суб'єктів механізму обмеження спільної роботи близьких осіб в системі правосуддя; узгоджуються із принципом законності, верховенства права, справедливості та іншими принципами функціонування вказаного правового механізму; є засобами реалізації матеріальних норм адміністративного права, котрими регламентується адміністративно-правове обмеження спільної роботи близьких осіб в системі правосуддя; припиняються (завершуються) прийняттям акту та/або вчиненням юридично значимих дій, на один з варіантів якого були спрямовані ці процедури. У висновках до статті узагальнюються результати дослідження та визначається соціально-правове значення розглянутих процедур.

Ключові слова: адміністративно-правове обмеження, близькі особи, конфлікт інтересів, корупція в системі правосуддя, обмеження, процедури, пряме підпорядкування, спільна робота близьких осіб.

Polna O.O. ESSENCE OF PROCEDURES OF AN ADMINISTRATIVE MECHANISM OF RESTRICTION OF JOINT WORK OF RELATIVES IN THE JUSTICE SYSTEM

The article is devoted to the definition of the concept and the main special features of the procedures of the administrative and legal mechanism for restricting the joint work of close persons in the justice system. Under the procedures of the administrative and legal mechanism for restricting the joint work of close persons in the justice system, it is proposed to understand the public and legal procedures established in regulatory legal acts for the implementation of activities by the competent public authorities in the justice system and officials of these bodies aimed at complying with the requirements of the corresponding administrative and legal restriction. The author determines that the procedures under study are characterized by a set of special features, among which it is of particular importance that these procedures are: public legal procedures, since they are characterized by a managerial nature and are regulated by administrative legislation; they provide for a special subject composition of participants in these procedures and are a model of behavior of subjects of the mechanism for restricting the joint work of close persons in the justice system, which is pre-defined in the norms of legislation; consistent with the principle of legality, the rule of law, justice and other principles of the functioning of this legal mechanism; the means of implementing the substantive norms of administrative law, which regulate the administrative and legal restriction of the joint work of close persons in the justice system; terminated by the adoption of an act and (or) the commission of legally significant actions, the objectification of which was directed by these procedures. The conclusions to the article summarize the results of the study and determine the social and legal significance of the procedures considered.

Key words: administrative and legal limitation, close people, conflict of interest, corruption in the justice system, direct subordination, joint work of closely affiliated persons, limitation, procedures.

Список використаних джерел

1. Галіцина Н. В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу. *Форум права*. 2010. № 4. С. 163–177.
2. Нестор Н. В. Перевірка як адміністративна форма контролю за судьями та процедури її здійснення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 2, Т. 2. С. 111–115.
3. Гладкий В. В. Об'єктивні прояви пенітенціарної корупції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6, Т. 2. С. 187–192.
4. Андрієвська Ю. І. Адміністративні процедури в діяльності органів прокуратури України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 200 с.
5. Пагута В. О. Актуальні особливості адміністративних процедур у розрізі адміністративного законодавства України. *Міжнародний науковий журнал Інтернаука*. 2018. № 3 (43), Т. 1. С. 113–114.
6. Погребняк О. Г. Адміністративні процедури державної реєстрації шлюбів та встановлення батьківства : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2020. 273 с.
7. Бойко І. В. Адміністративна процедура: поняття, ознаки й види. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 33. С. 113–124.
8. Углик Н. М. Поняття та значення адміністративної процедури. *Університетські наукові записки*. 2008. № 4 (28). С. 226–228.
9. Басова Ю. Ю. Теоретико-правовий аналіз поняття адміністративна процедура. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2014. № 11, Т. 1. С. 121–123.
10. Братель С. Г. Ознаки адміністративних процедур. *Право в Україні – виклики сучасності* : матеріали загально-академ. підсумк. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 травня 2014 р.). Київ : НАВС, 2014. С. 126–128.
11. Лепехина М. Д. Регламентирующая модель поведения студентов. *Приоритетные научные направления: от теории к практике*. 2016. № 24-2. С. 106–111.
12. Николаев А. А. Трудовая мотивация персонала компании. *Экономические системы*. 2013. № 1. С. 29–30.